

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

725.091

Szerző

Cím Mely csodás változás!

Hely

Idő

"1911"

Forrás:

Pesti napló

Személy

Bp.

(Hely)

1911 IX/22

(Idő)

(Köt. v.)

Mely csodás változás!

Az a sokszor emlegetett amerikai város, amely máról holnapra kiűz a pusztaságból, ma már nem tartozik a meglepetések közé. Tulszárnyalta egy város, amely nincs olyan nagyon messzi tőlünk. Ezt a várost Budapestnek hívják.

Két hónapig a színiét is alig láttam és most hogy újra rovom a köveit, egyik meglepetés a másik után ér. Nincs nap, hogy valami újat ne pillantanék meg, ami csak igen rövid idővel előbb változhatott meg.

Kissé szórakozott ember vagyok és egyre inkább attól félek, hogy egy szép napon úgy el fogok tévedni Budapesten, hogy nem talállok többé a rendes kávéházamba. Más hasonlóan szórakozott emberek tanulságára elmondom, hogy én néhány sétámon miket tapasztaltam.

Tehát elindultam a körúton és kerestem az egyik könyvkereskedőmet. Azt láttam, hogy a portálja kissé megváltozott és a könyveit még nem rakta ki. Benyitottam, de a következő pillanatban ledőlt ugrottam vissza. Olyan kutyaugatás fogadott, mintha én lettem volna maga a holdvilág. Csak akkor vettem észre, hogy a könyvek helyén kis buldogok és apró fehér foxik nyüzsögnek a kirakatban.

Néhány lépéssel odább egy idegen üzletből egyszerre csak rám kiált valaki:

— Már meg sem ismeri a nagyságos ur a szegény embert.

Ránézek. Hiszen ez az én cukros emberem, akitől ötért ebbiscukrot szoktam venni. És akinek a télen még az utcán volt az üzlete, de egészen az utcán. A fűgés skatulyái a gyalogjárón hevertek és poros csokoládéira egy büdös, nyílt acetilénlámpa szórta kellemetlen, bántó fényét. És éjjelenként hozzámenekül-

tek a lányok, akiket a rendőrség nem bocsát be a körúti kávéházakba.

Ma modern portálja van tükrökkel, kristályüveggel, a bejárója előtt gömbölyített tükrűveg fogadja a vevőt és benn egy csinos, tiszta és nagyvárosi stílus berendezés csábit.

— Mibe került ez magának? — kérdeztem tőle. Megvakarja a fejét:

— Egy tömeg pénzbe — feleli. — De mit csinálsz? Muszáj volt a többi után menni. Már senki sem akart a kis nyílt boltomba betévedni.

Amint tovább megyek, valaki nyájasan köszönt. Hidegen fogadom, mert nem ismerem, nyilván tévedt. De odajön hozzám:

— Mi újság? — kérdi és megrázza a kezem.

— Hogy van? — szólok gépiesen

Erre elneveti magát:

— Hát nem ismered meg? Te ma már a tizedik ember vagy, akinek újra be kell mutatkoznom, mert leborotváltattam a nyáron a bajuszomat.

Arról nem szólok, hogy utközben hány kávéháza nem ismertem rá, mert átalakították, vagy építtették és hogy hány utcasarkon láttam a bankfiókot márványhomlokzattal, iparművészeti bejáróval és rézzel körülteremtettézt bécsi szecessziós vagy biedermeier stílus hivatalszobákkal.

Végre benn voltam a városban, a Dorottya-utcában, amelynek intim, csöndes eleganciáját jobban szerettem, mint a zajos, népes Váci-utcát. Mily rettenetes csodálódás! A gyönyörű utcára alig lehet ráismerni! Félig le van rombolva. Ugy néz ki, mint egy szép asszony, akit operálnak.

Aztán a Gizella-tér, amelynek Vörösmarty-szobrá mögött egy leégettnek látszó város romfalal mere-

deznek. És a Váci-utca! Egyik rom a másik mellett. Ahol a házat nem bontották le, ott legalább a frontját változtatták meg, vagy a kirakatainak a portálja van egészen kicserélve.

Kerestem a specialitások boltját, hogy a szokott Váfiadis skatulyámat megvegyem, de csak egy deszkavárat találtam a helyén, amelyről tót napszámosok csakánnyal ostromolták a régi házat. A trafikot pedig egészen máshol, egy kis szűk boltban láttam viszont, ismert fekteruhás, fehérkötös, sápadt, csinos hölgyeivel.

— Itt vigyázni kell — gondoltam magamban — hogy az ember el ne tévedjen és a változásokban kiismerje magát.

Befordultam a Kigyó-utca, de előbb óvatosan körülnéztem, hogy jó helyen járok-e. A Kigyó-utcára nem lehetett ráismerni. Egyik új üzlet a másik mellett. Kerestem a régi boltomat, hol teát szoktam vásárolni és nem találtam. Végre gyáván odamentem egy szelíd arcú emberhez és megkérdeztem tőle:

— Ugyebár ez a Kigyó-utca?

A szemembe nevetett:

— Ez a Haris-bazár — mondta.

— Hisz ez egy utca, nem bazár.

— Ez volt a Haris-bazár, amiből utca lett — felelte. — Tessék egy utcával tovább menni, ott a Kigyó-utca.

Végigmentem tehát a Haris-bazáron, vagy utcán — nem is tudom, hogyan nevezzem — és a Koronaherceg-utca felől levő oldalán egy utcával tovább mentem.

Borzasztó, hogy mi lett a szegény Kigyó-utcából. Nem lehet rajta keresztülmenni, annyira átépítették. Még most is benne tévelyegnek, ha valaki

rám nem szól:

— Mit tetszik keresni?

— Hova lett kérem a teásbolt? — kérdeztem.

— Az odaát van a Kigyó-utcában.

— Hát ez nem a Kigyó-utca — szóltam meglepetve.

— Nem Ez a Párisi-utca.

— Értem — feleltem. — Szóval ez a régi Zsib-
árus-utca?

— Dehogy! Ez az az utca, amely a régi Párisi-
ház helyén épült.

Egy órai keresés után végre ráakadtam az igazi Kigyó-utcára, amely ugy körülbelül a régi állapotában van meg. A „rég” állapotában, ahogy két hónappal ezelőtt volt.

Ez után a tanulságos nap után hazamentem, mert éreztem, hogy több meglepetést már nem bír-
nék el. És azóta egyebet sem csinálok, mint felide-
zem az új Budapestet, ami két hónap alatt támadt.

A külvárosokban és Budán, ahová ritkábban szoktam jutni, minden sztratégiai tehetségemet elő kellett vennem, hogy el ne tévedjek. Még hagyján, ahol az utcanevek nem változtak meg, de ott, ahol még a régi táblákat is új neveikkel cserélték ki, ott az ember egy idegen városban jár. amit még soha

életében nem látott. Mennyi új ház és mennyi új utca!

Ajánlom minden budapesti embernek, aki korától nem akar elmaradni, hogy ezeket a felfedezőutakat mennél hamarább megtegye, mert egy napon arra fog ébredni, hogy nem ismeri ki magát a szülővárosában.

Itt két hónap alatt teljesen megváltozik a házak homlokzata, a kirakatok arca és az utcák karaktere. A férfiak leborotvtatják a bajuszukat és máról-holnapra felismerhetetlenné válnak. Az asszonyok pedig olyan romantikus formájú kalapokat tesznek föl, hogy a saját édesanyjuk sem ismerné meg őket, ha egy masamódtól kijönnek az új chapeauban. Ez a város kezd veszedelmessé lenni az ovidiuszi átváltozásával.

Ehez hozzá kell még venni, hogy a lakbércei hogyan emelkedtek és ennek következtében kerületeinek lakossága mennyire kicserélődött. A Józsefváros többé nem a tipikus Józsefváros és Buda többé nem a romantikus Buda, hanem modern pesti bérházak komplexuma, ahol angolruhás emberek laknak, akik azelőtt csak kalandos módon kerültek arra a vidékre, ahol a madár sem járt, holott ma a lift száll ott, a vákuum kliner szuszog, a gőzfűtés sustorog, a gázrechaud muzsikál és a házbér magasági rikordokat teremt.

Igazán, még nem tudtam felocsudni a sok meglepetésből és ezért a cikkem végére csak egy bágyadt, sietős pointeot tartogatok: Ajánlom annak a bizonyos élelmes embernek, hogy készíttesse el a pestiek számára az új Budapest — Baedekkerét.